

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343
6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS
SISTEMOS ĮSTATYMO NR. I-552 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 47 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau – įstatymų projektai) rengimą paskatino ginkluoto konflikto Ukrainoje metu iškilusios problemos dėl užsieniečiams, bėgantiems nuo karo Ukrainoje, teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir jų teikimo išlaidų apmokėjimo.

Nuo 2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijos ginkluotosioms pajėgoms pradėjus karinę invaziją į Ukrainą, didelės Ukrainos teritorijos dalys vis dar yra ginkluoto konflikto zonos, iš kurių pabėgo tūkstančiai Ukrainos gyventojų. Į Lietuvą iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos pasitraukusiems užsieniečiams prireikia įvairių sveikatos priežiūros paslaugų.

Šiuo metu Lietuvoje yra paskelbta nepaprastoji padėtis (Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. balandžio 21 d. nutarimas Nr. XIV-1044 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“), kurios galiojimas numatytas iki 2022 m. birželio 29 d. ir užsieniečiams, pasitraukusiems (perkeltiems) iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinės agresijos, suteikiama laikinoji apsauga Lietuvoje nuo 2022 m. kovo 4 d. iki 2023 m. kovo 4 d. (Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. kovo 16 d. nutarimas Nr. 224 „Dėl laikinosios apsaugos Lietuvoje užsieniečiams suteikimo“).

Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatyme (toliau – SDĮ) numatytas užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti jiems prieglobstį Lietuvoje, užsieniečių, gavusių laikinąją apsaugą Lietuvoje, užsieniečių, kuriems Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 40 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu pagrindu suteiktas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje ir užsieniečių, gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvą, būtinosios medicinos pagalbos ir kitų būtinų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurių nesuteikus paciento sveikatos būklė galėtų pablogėti tiek, kad jam prireiktų skubiosios medicinos pagalbos paslaugų (toliau – būtinosios paslaugos) apmokėjimas valstybės biudžeto lėšomis per Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžetą (SDĮ 6 straipsnio 5 ir 6 dalys), jei šie užsieniečiai nepatenka į nei vieną iš SDĮ 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų draudžiamųjų privalomųjų sveikatos draudimu (toliau – PSD) grupę. Nurodytų užsieniečių vaikams iki 18 metų, jei šie užsieniečiai nepatenka į nei vieną iš SDĮ 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų draudžiamųjų PSD grupę, be būtinosios medicinos pagalbos ir būtinųjų paslaugų valstybės biudžeto lėšomis apmokamas skiepijimas pagal Nacionalinę imunoprofilaktikos programą ir profilaktiniai sveikatos tikrinimai.

Analogiškos nuostatos įtvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo (toliau – SSI) 47 straipsnio 2 dalyje.

Užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, arba Migracijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos užsiregistravusiems negalintiems grįžti į Ukrainą užsieniečiams, sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos ir receptiniai vaistiniai preparatai išrašomi ir išduodami Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. kovo 1 d. įsakyme Nr. 1V-149 „Dėl užsieniečių, pasitraukusių iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir vaistinių preparatų jiems išrašymo ir išdavimo nepaprastosios padėties laikotarpiu“ nustatyta tvarka. Šiuo įsakymu numatyta, kad be būtinosios medicinos pagalbos ir būtinųjų paslaugų užsieniečiams teikiamos ir nepilnamečių užsieniečių profilaktinio patikrinimo bei skiepijimo, tam tikroms asmenų grupėms teikiamos ir kitos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kai to reikalauja užsieniečio sveikatos būklė, neviršijant PSDF apdraustiems asmenims teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų apimties. Vykdamas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymą

paaiškėjo, kad kai kuriais atvejais tik būtinosios medicinos pagalbos ir būtinųjų paslaugų neužtenka, todėl įsakymai buvo keičiami ir pildomi, kad užsieniečiams, atsižvelgiant į jų sveikatos būklę, būtų teikiamos ir kitos sveikatos priežiūros paslaugos.

Kol užsieniečiai, pasitraukę iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, nėra Lietuvos gyventojai ir yra nedraudžiami PSD, jų asmens sveikatos priežiūros išlaidos, apmokėtos PSDF biudžeto lėšomis, vėliau turės būti kompensuotos valstybės biudžeto lėšomis.

Atsižvelgiant į tai, kad laikinosios apsaugos teikimo metu asmenims būtinoji medicinos pagalba ir būtinosios paslaugos nėra pakankamos bei siekiant sukurti nuo nepaprastosios ar ekstremaliosios padėties nepriklausantį asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo mechanizmą, kuris taip pat leistų sveikatos priežiūros įstaigoms bei PSD vykdančioms institucijoms paslaugų tekimą ir apmokėjimą organizuoti bei administruoti vadovaujantis bendrosiomis PSD sistemos taisyklėmis, siūloma numatyti šių asmenų draudimą PSD valstybės biudžeto lėšomis.

Įstatymų projektų tikslas – užtikrinti visiems laikinąją apsaugą gavusiems užsieniečiams tokios pačios apimties ir tokia pačia tvarka bei sąlygomis kaip apdraustiesiems PSD nemokamai teikiamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

Įstatymų projektų uždavinys – nustatyti, kad laikinąją apsaugą gavę asmenys šios apsaugos galiojimo metu yra draudžiami PSD valstybės biudžeto lėšomis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projektų iniciatoriai – Seimo Sveikatos reikalų komiteto nariai ir Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Vadovaujantis SSĮ 47 straipsnio 2 dalimi, valstybės laiduojamai (nemokamai) sveikatos priežiūrai priskiriama:

1) būtinoji medicinos pagalba ir kitos būtinos asmens sveikatos priežiūros paslaugos, kurių nesuteikus paciento sveikatos būklė galėtų pablogėti tiek, kad jam prireiktų skubiosios medicinos pagalbos paslaugų (toliau – būtinosios paslaugos);

2) Lietuvos Respublikos karių asmens sveikatos priežiūra;

3) papildomai per programas remiama policijos ir kitų vidaus reikalų pareigūnų asmens sveikatos priežiūra;

4) baudžiamojo įstatymo uždraustą veiką padariusių asmenų, kuriems teismo nutartimi paskirtos priverčiamosios medicinos priemonės, asmenų, kuriems ikiteisminio tyrimo teisėjo ar teismo nutartimi paskirtas suėmimas, asmenų, atliekančių arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes Lietuvos Respublikoje, asmens sveikatos priežiūra;

5) užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti jiems prieglobstį Lietuvos Respublikoje, užsieniečių, gavusių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje, užsieniečių, kuriems Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 40 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu pagrindu suteiktas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, nelegaliai Lietuvos Respublikos sieną kirtusių užsieniečių ir užsieniečių, gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvos Respublikoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvos Respubliką, būtinoji medicinos pagalba ir būtinosios paslaugos;

6) šios dalies 5 punkte nurodytų užsieniečių vaikų iki 18 metų būtinoji medicinos pagalba, būtinosios paslaugos, skiepijimas pagal Nacionalinę imunoprofilaktikos programą ir profilaktiniai sveikatos tikrinimai;

7) apdraustųjų privalomuoju sveikatos draudimu, nurodytų Sveikatos draudimo įstatyme, asmens sveikatos priežiūra;

8) sveikatos apsaugos ministro patvirtinto sąrašo vaistų ir medicinos pagalbos priemonių, kompensuojamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, kompensavimas apdraustiesiems;

9) kraujo donorystė.

Vadovaujantis SDĮ 6 straipsnio 1 dalimi, PSD draudžiami šie užsieniečiai:

1) nuolat gyvenantys Lietuvoje;

2) leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje turintys užsieniečiai, kurie dirba arba kurie dirbo Lietuvoje ne trumpiau kaip 6 mėnesius ir yra įsiregistravę Užimtumo tarnyboje prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kaip bedarbiai, bei nepilnamečiai jų šeimos nariai;

3) leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje turintys užsieniečiai, kurie gauna bet kurios rūšies pensiją pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ir kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių sveikatos draudimą, taikymas numatytas šiose tarptautinėse sutartyse;

4) nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai;

5) užsieniečiai, kuriems suteikta papildoma apsauga Lietuvos Respublikoje.

Vadovaujantis SDĮ 6 straipsnio 5 ir 6 dalimis, valstybės biudžeto lėšomis, kuriomis disponuoja PSDF biudžetas, apmokama užsieniečių, pateikusių prašymą suteikti jiems prieglobstį Lietuvos Respublikoje, užsieniečių, gavusių laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje, užsieniečių, kuriems Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 40 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu pagrindu suteiktas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir užsieniečių, gyvenančių užsienio šalyje, kurioje vyksta ginkluotas konfliktas, dėl kurio Lietuvos Respublikoje paskelbta nepaprastoji padėtis ar ekstremalioji situacija, ir pasitraukusių iš šios užsienio šalies į Lietuvos Respubliką, sveikatos priežiūra (išskyrus, kai šie užsieniečiai patenka į bent vieną iš SDĮ 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų draudžiamųjų PSD grupę). Jiems valstybės biudžeto lėšomis apmokamą sveikatos priežiūrą sudaro būtinoji medicinos pagalba ir būtinosios paslaugos bei nurodytų užsieniečių vaikams iki 18 metų – skiepėjimas pagal Nacionalinę imunoprofilaktikos programą ir profilaktiniai sveikatos tikrinimai.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymų projektais siūloma SDĮ 6 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga, jos galiojimo metu įgyja asmenų, kurie draudžiami PSD statusą, ir šio straipsnio 4 dalyje – kad jie PSD yra draudžiami valstybės biudžeto lėšomis. Atitinkamai siūloma keisti SSI 47 straipsnio 2 dalį.

Priėmus siūlomus pakeitimus, laikinąją apsaugą Lietuvos Respublikoje gavę užsieniečiai laikinosios apsaugos galiojimo laikotarpiu galės gauti tokios pačios apimties ir tokia pačia tvarka bei sąlygomis PSDF biudžeto lėšomis apmokamą asmens sveikatos priežiūrą kaip visi apdraustieji PSD, o ne tik būtinąją medicinos pagalbą ir būtinąsias paslaugas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimti įstatymo projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymų projektai verslo sąlygoms ir plėtrai neatsilieps.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektais naujos sąvokos nesiūlomos ir nesiūloma keisti galiojančias sąvokas.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymų projektuose reglamentuojami klausimai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir Europos Sąjungos teisės nuostatas.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymo lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Įstatymams įgyvendinti reikės pakeisti:

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 11 d. nutarimą Nr. 968 „Dėl Lietuvos Respublikos draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“;

2) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. kovo 1 d. įsakymą Nr. 1V-149 „Dėl užsieniečių, pasitraukusių iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, asmens sveikatos priežiūros paslaugų užtikrinimo ir receptinių vaistinių preparatų jiems išrašymo ir išdavimo laikinosios apsaugos galiojimo laikotarpiu“.

Šių teisės aktų projektus parengs Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Jie turės būti priimti iki įstatymo įsigaliojimo.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Priėmus Įstatymų projektus, reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų, tačiau jų kiekį, atsižvelgiant į ginkluoto konflikto Ukrainoje situaciją, tiksliai prognozuoti sudėtinga.

Šiuo metu iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje į Lietuvą yra pasitraukę daugiau nei 57 tūkst. užsieniečių, iš jų įsidarbino ir yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu 7,7 tūkst. užsieniečių. Tad šiuo metu iki 49 tūkst. užsieniečių reikėtų drausti privalomuoju sveikatos draudimu valstybės biudžeto lėšomis. Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatyta, kad 2022 metų valstybės biudžeto įmokos į Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetą dydis yra 508,4 Eur už vieną valstybės lėšomis draudžiamą asmenį. Numatomas 2023 metų valstybės biudžeto įmokos dydis – 537,7 Eur (6,98 proc. 12 užpraeitų metų (2021 m.) minimaliųjų mėnesinių algų (2021 m. 642 Eur) (SDĮ 16 straipsnio 2 dalis).

Atsižvelgiant į tai, valstybės biudžeto lėšų poreikis iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje į Lietuvą yra pasitraukusių užsieniečių privalomajam sveikatos draudimui: 2022 m. II pusmečiui – 12 mln. Eur (49 tūkst. asmenų x 508,4 Eur) / 2), 2023 m. – 26 mln. Eur (49 tūkst. asmenų x 537,7 Eur), jei esančių Lietuvoje užsieniečių skaičius liktų toks pats.

Šiais metais ukrainiečių gydymas per mėnesį pareikalauja vidutiniškai apie 1 mln. Eur.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai žodžiai: laikinoji apsauga, užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvos Respublikoje.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai